

Sygnatura akt I 1Ca 527/17

POSTANOWIENIE

K., dnia 13-03-2018 r.

Sąd Okręgowy w Koninie, I Wydział Cywilny

po rozpoznaniu w dniu 09-03-2018 r. w Koninie

na rozprawie

sprawy z wniosku D. S.

przy udziale J. J.

o ustalenie kontaktów z małoletnią

na skutek apelacji wnioskodawczyni

od postanowienia Sądu Rejonowego w Koninie

z dnia 26 października 2017 r. sygn. akt IIINsm 610/17

postanawia:

I.zmienić zaskarżone postanowienie w pkt 1 w ten sposób, że kontakty wnioskodawczyni D. S. z małoletnią wnuczką J. S. urodzoną (...) w P. ustalić w każdą trzecią sobotę miesiąca, w godzinach od 13:00 do 16:00, w miejscu zamieszkania matki małoletniej, z prawem zabrania dziecka na spacer, o ile matka dziecka wyrazi na to zgodę,

II.oddalić apelację w pozostałej części,

III.kosztami postępowania apelacyjnego obciążyć wnioskodawczynię i uczestniczkę w zakresie przez nie poniesionym.

Aleksandra Bolczyk Iwona Przyłębska-Grzybowska Jolanta Tembłowska

1 Ca 527/17

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 26 października 2017r. wydanym

w sprawie o sygn. akt III Nsm 610/17 Sąd Rejonowy w Koninie ustalił kontakty D. S. z jej małoletnią wnuczką J. S. w każdą trzecią sobotę miesiąca parzystego (tj. luty, kwiecień, czerwiec, sierpień, październik, grudzień) od godziny 15.00 do godziny 16.30 w miejscu zamieszkania matki małoletniej J. J., z prawem zabrania dziecka na wspólny spacer, o ile matka dziecka wyrazi na to zgodę, umorzył postępowanie w przedmiocie wniosku o zabezpieczenie i orzekł o kosztach postępowania.

Sąd Rejonowy ustalił, że J. S. ur. (...) jest dzieckiem pochodzącym z nieformalnego związku (...). Małoletnia nadal jest karmiona przez matkę piersią. Rodzice małoletniej nie mieszkają razem.

Postanowieniem z dnia 17.08.2017 r. w sprawie o sygn. akt III Nsm 83/17 Sąd Rejonowy w Koninie ustalił miejsce pobytu małoletniej J. przy matce, które obecnie znajduje się w K.. Małoletnia mieszka z mamą i dziadkami ze strony

mamy. Ojciec małoletniej mieszka w P.. W wykonaniu orzeczenia Sądu, które zapadło w sprawie I. N. 495/17 ojciec małoletniej J. realizuje kontakty z córką . Przy okazji kontaktów małoletniej J. z ojcem bierze udział w spotkaniach również babcia od strony ojca – wnioskodawczyni D. S.. Aktualnie , jak ustalił Sąd Rejonowy , J. J. pracuje kilka godzin tygodniowo /maksymalnie po 2-3 godziny z przerwą na karmienie/, we wtorki i środy oraz w te weekendy, w które nie odbywają się kontakty dziecka z ojcem. Wtedy małoletnia J. pozostaje pod opieką babci – matki J. J.. Wnioskodawczyni D. S. mieszka i pracuje w P., jest nauczycielem, aktywnym zawodowo.

Sąd I instancji stwierdził , że art. 113¹ § 1 krio stanowi, że jeżeli dziecko przebywa stale u jednego z rodziców, sposób utrzymywania kontaktów z dzieckiem przez drugiego z nich rodzice określają wspólnie, kierując się dobrem dziecka i biorąc pod uwagę jego rozsądne życzenia; w braku porozumienia rozstrzyga sąd opiekuńczy. Uregulowanie to stosuje się odpowiednio do kontaktów dziadków (art. 113⁶ kro).

Ustalając sposób kontaktów wnioskodawczyni z małoletnią wnuczką Sąd I instancji wziął pod uwagę przede wszystkim dobro dziecka, a zatem okoliczność, że małoletnia ma niespełna 11 miesięcy i wymaga przede wszystkim niczym nie zakłóconego kontaktu z matką. Bardzo istotną okolicznością, która wpłynęła na sposób określenia kontaktów było to, że małoletnia nadal jest karmiona przez matkę piersią, co jest bardzo ważne w prawidłowym rozwoju dziecka , nie tylko fizycznym. W takich okolicznościach , jak podkreślił Sąd Rejonowy , to potrzeby dziecka dyktują rytm dnia , albowiem karmienie dziecka w ten sposób odbywa się przede wszystkim na żądanie dziecka, które nie zawsze wynika tylko i wyłącznie z uczucia głodu, ale także z potrzeby poczucia bliskości matki. Sąd Rejonowy zauważył , że w tej sytuacji w szczególnym położeniu znajduje się nie tylko dziecko, ale i jego matka, która powinna mieć jak najbardziej w sensie pozytywnym optymalne warunki do opiekowania się swoim dzieckiem. Ustalając zatem kontakty wnioskodawczyni z małoletnią wnuczką należało wziąć pod uwagę również to, na ile matka małoletniej J. jest w stanie przystosować swój i małoletniej harmonogram dnia do wizyt innych członków rodziny, nie wprowadzając przy tym zbyt dużego chaosu w życie kilkumiesięcznego dziecka. Sąd I instancji zaznaczył, że J. J. wróciła do pracy zatem w ciągu dnia małoletnia jest spragniona przede wszystkim kontaktu z matką, który jest przez nią po pracy „nadrabiany”. Sąd uznał też , że najbardziej właściwym rozwiązaniem będzie ustalenie kontaktów babci dziecka w dni, w których są już realizowane kontakty ojca dziecka. Takie rozwiązanie nie będzie ponad wszelką miarę obciążać małoletniej, ale także jej matki tym bardziej, że każde takie spotkania wiązać się nie tylko ze strony uprawnionej, ale także ze strony matki małoletniej z pewnego rodzaju przygotowaniem i absorbują jej czas. Zdaniem Sądu Rejonowego , na obecnym etapie rozwoju dziecka , kontakty w sposób określony w postanowieniu będą wystarczające dla nawiązania i podtrzymania więzi pomiędzy babcią, a wnuczką. Małoletnia jest niespełna rocznym dzieckiem i nie identyfikuje jeszcze na tyle dobrze osób odwiedzających ją sporadycznie, aby mogła je rozróżniać. Ten stan z czasem ulegnie zmianie, ale wówczas, dziecko winno mieć ukształtowane kontakty z ojcem i innymi krewnymi ojca w sposób czasowo ze sobą sprzężony, gdyż niedługo zacznie kojarzyć te osoby jako jej wspólną „drugą” – czyli ze strony ojca – rodzinę.

Z uwagi na zapadłe rozstrzygnięcie, Sąd Rejonowy - co do meritum – uznał wniosek o zabezpieczenie za bezprzedmiotowy, dlatego postępowanie w tym zakresie umorzył, orzekając o kosztach na podstawie art. 520 § 1 k.p.c.

Apelację od powyższego postanowienia wywiodła wnioskodawczyni zaskarżając je w całości i zarzucając :

naruszenie przepisów postępowania mające istotny wpływ na wynik w sprawie, tj.:

- art. 233 § 1 k.p.c., poprzez przekroczenie przez Sąd I instancji zasady swobodnej oceny dowodów i dokonanie dowolnej, sprzecznej z zasadami wiedzy, logiki i doświadczenia życiowego oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, skutkujące przyjęciem, że:

1. częstsze kontakty wnioskodawczyni z małoletnią J. S. nie będą zgodne z dobrem dziecka, które wymaga niczym nie zakłóconego kontaktu z matką, w sytuacji ,gdy wnioskodawczyni zgodziła się na kontakty z wnuczką w obecności matki dziecka, zatem jej obecność w żaden sposób nie wpłynie negatywnie na samopoczucie dziecka, a nadto małoletnia kilka razy w tygodniu zostaje pod wyłączną opieką babci macierzystej, w czasie gdy J. J. przebywa w pracy,

2. trwające półtorej godziny spotkanie babci z wnuczką co drugi miesiąc będzie wystarczające, aby zbudować i podtrzymać prawidłową więź, w sytuacji gdy tak krótka wizyta nie pozwoli nawet na „oswojenie” dziecka z nową, obcą osobą, którą niewątpliwie dla małoletniej J. po tak długiej przerwie będzie każdorazowo wnioskodawczyni,

3. wnioskodawczyni odwiedza swoją wnuczkę J. przy okazji realizowania kontaktów przez ojca dziecka T. S., podczas , gdy sytuacja taka miała miejsce jedynie 3 razy odkąd matka małoletniej wyprowadziła się wraz z córką z P. i tym samym Sąd nie powinien brać tej okoliczności pod uwagę przy ustalaniu kontaktów w niniejszym postępowaniu,

•art. 1131 § 1 k.r.o. w zw. z art. 1136 k.r.o. poprzez uznanie, iż:

1. uregulowanie kontaktów wnioskodawczym z małoletnią J. S. w sposób wskazany w zaskarżonym postanowieniu będzie zgodne z dobrem małoletniej, w sytuacji gdy takie postanowienie jest oczywiście sprzeczne z dobrem tak małego dziecka, dla którego wnioskodawczyni po dwóch miesiącach bez jakiegokolwiek kontaktu będzie osobą zupełnie obcą osobą i do której dziecko każdorazowo będzie się musiało przyzwyczaić , co jedynie narazi dziecko na niepotrzebny stres i nie pozwoli na zbudowanie więzi pomiędzy babcią a wnuczką,

2. zbyt częste wizyty najbliższych członków rodziny małoletniej wprowadzą w jej życie chaos i będą miały negatywne konsekwencje, w sytuacji , gdy do dla tak małego dziecka kontakty te mogą wpłynąć na lepsze wychowanie i prawidłowy jego rozwój oraz sprzyjać będą tworzeniu tożsamości małoletniej i jej identyfikacji z rodziną.

W oparciu o powyższe zarzuty wnioskodawczyni wniosła o:

•zmianę zaskarżonego postanowienia i uregulowanie kontaktów wnioskodawczyni z małoletnią J. S. zgodnie z wnioskiem z dnia 26 lipca 2017 r.

•zasądzenie od uczestniczki na rzecz wnioskodawczyni kosztów postępowania wraz z kosztami zastępstwa procesowego według norm przepisanych

ewentualnie wnoszę o:

•uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

W odpowiedzi na apelację uczestniczka wniosła o jej oddalenie i zasądzenie od wnioskodawczyni na rzecz uczestniczki kosztów postępowania wraz z kosztami zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył , co następuje :

Apelacja wnioskodawczyni okazała się być częściowo uzasadniona i skutkowałą korektą zaskarżonego postanowienia.

Niewątpliwie w okolicznościach nin. sprawy rację ma skarżąca ,że , przy nie budzących wątpliwości trudnych relacjach pomiędzy rodzicami małoletniej , a w konsekwencji pomiędzy matką J. S. a wnioskodawczynią , ustalone przez Sąd Rejonowy kontakty babci z wnuczką ocenić należy jako niewystarczające i nie stwarzające szans na zbudowanie właściwej więzi.

Zaznaczyć trzeba , iż w obecnych warunkach społecznych duże znaczenie przywiązuje się do zachowania prawidłowych relacji członków rodzin wielopokoleniowych. Wynika to zarówno z tradycji, jak i szczególnej roli dziadków w faktycznym wykonaniu pieczy nad małoletnimi wnukami. Dlatego utrzymanie styczności pomiędzy członkami rodziny generacyjnej w warunkach bezkonfliktowych jest czymś zupełnie normalnym. Prawidłowy rozwój dziecka powiązany jest z doznawaniem, jak i okazywaniem uczuć osobom bliskim. Warunki ku temu winny być stworzone już od wczesnym momentów egzystencji dziecka i obejmować m. in. kontakty z dziadkami.

Kontakty dziadków są przedmiotem regulacji art. 113⁶ k.r.o. w zw. z art. 113 k.r.o. w myśl którego, niezależnie od władzy rodzicielskiej rodziców dziecka, dziadkowie oraz dziecko mają prawo i obowiązek utrzymywania

ze sobą kontaktów. Kontakty z dzieckiem obejmują w szczególności przebywanie z dzieckiem (odwiedziny, spotkania, zabieranie dziecka poza miejsce jego stałego pobytu) i bezpośrednie porozumiewanie się, utrzymywanie korespondencji, korzystanie z innych środków porozumiewania się na odległość, w tym ze środków komunikacji elektronicznej. Treść art. 113 § 1 k.r.o. oraz europejskie standardy prawne znajdujące swoje wytyczne w art. 3 Konwencji o prawach dziecka z dnia 20 listopada 1989 r. (Dz. U. z 1991 r., nr 120, poz. 526) nakazują, przy ustalaniu kontaktów z dzieckiem, kierować się jego dobrem. Nie negując oczywistego faktu, że małe dziecko jest jeszcze dzieckiem bardzo małym, dla której kontakt z mamą ma pierwszorzędne znaczenie oraz tego, że wiek J. determinuje jej rozkład dnia – pory snu, pory posiłków, czas aktywności, nie sposób założyć, że pozwala on na kontakt z babcią ze strony ojca w tak ograniczonym zakresie, jak uczynił to Sąd Rejonowy. Słusznie zarzuca skarżąca, że kontakt przewidziany raz na 2 miesiące w rozmiarze 1,5 godziny jest zbyt mały – wyklucza nawiązanie bliskiej relacji między babcią a wnuczką i powodować będzie, że wzajemne poznawanie się będzie w zasadzie miało miejsce co dwa miesiące, a czas na nie przeznaczony jest dodatkowo wyjątkowo krótki. Osoba babci nie ma zatem szansy szczególnie utrwalić się w pamięci dziecka, a budowanie typowego i pożądanego przecież dla dobra dziecka uczucia pomiędzy J. a jej babcią ojczystą jest realnie zagrożone.

W okolicznościach tej sprawy jest oczywiste zatem, że babcia ze strony matki ma zdecydowanie większą wiedzę o J., zna jej zwyczaje i harmonogram dnia, potrafi ją uspokoić, rozbawić. Nie dowodzi to jednak wyższych kompetencji w konfrontacji z umiejętnościami drugiej babci, ale jest skutkiem stałego zamieszkiwania z dzieckiem i jego matką. Analiza akt sprawy nie dostarcza danych, które pozwalałyby na przyjęcie, że dłuższy kontakt dziecka z babcią będzie dla niej niekorzystny, że wprowadzi zakłócenia w jej rytmie dnia czy też wprowadzi niepożądany chaos w życie uczestniczki, dezorganizując je.

Wiedza, którą Sąd Okręgowy powziął przy okazji rozpoznawania sprawy I 1 Ca 528/17 z wniosku J. J. przy udziale T. S. o ustalenie kontaktów z córką, dotycząca optymalnego czasu w ciągu dnia na spotkanie z wnuczką, przesądziła o ustaleniu kontaktów wnioskodawczyni z wnuczką w godzinach od 13.00 do 16.00., w każdą trzecią sobotę miesiąca. W przekonaniu Sądu odwoławczego korekta zaskarżonego postanowienia po myśli art. 386§1 kpc. w zw. z art. 13 §2 kpc. czyni zadość zasadzie dobra dziecka, pozwoli na nawiązanie relacji pomiędzy wnioskodawczynią i jej wnuczką, stwarza perspektywę na jej utrwalenie.

Kontakt w szerszym rozmiarze, do czego wszyscy dbający o dobro dziecka jego bliscy powinni dążyć, w chwili obecnej nie mógł być ustalony. Wynika to nie tylko z wieku dziecka i dzielącej go od wnioskodawczyni odległości, ale również z faktu, iż postanowienie Sądu Rejonowego w Koninie rozpoznawane w sprawie I 1 Ca 528/17, które podlegało kontroli instancyjnej zostało uchylone. Nie sposób domniemywać obecnie, jaki terminarz spotkań ojca z córką zostanie w tej sprawie ustalony i na ile będzie on kompatybilny z żądaniem apelacji wniesionej w tej sprawie. Ewentualne zatem procedowanie tej kwestii możliwe będzie w sytuacji pełnej wiedzy sądu o terminarzu spotkań małej J. z jej ojcem. Stwierdzić przy tym trzeba, że zjawiskiem najbardziej pożądanym z punktu widzenia dobra J. byłoby spontaniczne ułożenie dat spotkań pomiędzy babcią i wnuczką, bez interwencji ze strony Sądu, co wymagać będzie od uczestniczek postępowania dojrzałości i porzucenia wzajemnych animozji. Jednocześnie okoliczność, że kontakt z małą J. odbywać się będzie w domu jej matki, a ewentualny spacer pozostawiony jest jej decyzji, powinna stwarzać uczestniczce pewien rodzaj komfortu i spokoju, niezbędny szczególnie we wczesnym okresie macierzyństwa.

Apelację w pozostałej części wobec powyższych rozważań oddalono (art. 385 kpc. w zw. z art. 13 §2 kpc.).

Zważywszy na wynik postępowania apelacyjnego Sąd orzekł o kosztach na podstawie art. 520§1 kpc.

Aleksandra Bolczyk Iwona Przyłębska Grzybowska Jolanta Tembłowska